27/08/2023

27 Αυγούστου 1922: Βρίσκει μαρτυρικό θάνατο ο Μητροπολίτης Σμύρνης Χρυσόστομος

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Εθνομάρτυρας Άγιος Χρυσόστομος Σμύρνης. Ο Χρυσόστομος Καλαφάτης (1867-1922), αποτελεί μία από τις σημαντικότερες μορφές της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας, Άγιος της Ορθοδόξου Εκκλησίας και εθνομάρτυρας. Αποτέλεσε Μητροπολίτης Δράμας και Σμύρνης και θανατώθηκε με μαρτυρικό τρόπο κατά την Καταστροφή της Σμύρνης. Γεννήθηκε στην Τρίγλια της Βιθυνίας, στην Προποντίδα.

Ήταν γιος του **Νικολάου Καλαφάτη** και της Καλλιόπης Λεμωνίδου και παιδί 8μελούς οικογένειας. Ο πατέρας του ήταν νομομαθής και αντιπροσώπευε συμπολίτες του ενώπιον των τουρκικών δικαστηρίων και φρόντισε για την καλή μόρφωσή του από μικρή ηλικία. Σπούδασε στη **Θεολογική σχολή της Χάλκης,** από την οποία αποφοίτησε το 1901, ενώ παράλληλα είχε χειροτονηθεί διάκονος στο **Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως**.

ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ ΒΗΜΑ

ΜΕΓΑΛΗ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΙΔΡΥΤΑΙ
ΑΛ. ΚΑΡΑΠΑΝΟΣ
ΓΕΩΡΓ. ΡΟΥΣΣΟΣ
ΑΛΕΞ. ΔΙΟΜΗΔΗΣ
ΕΜΜ. ΤΣΟΥΔΕΡΟΣ
Γ. ΕΣΜΗΤΑΡΗΣ
ΚΩΝΣΤ. ΡΕΝΤΗΣ
Δ. ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 2 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1922

ΑΘΗΝΑΙ, ΕΤΟΣ Α' — ΑΡΙΘΜΟΣ 205 | ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΔΗΜ. ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ | ΓΡΑΦΕΙΑ: ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 25 | ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ: ΓΕΡΑΣ. ΛΥΧΝΟΣ | ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 1-07 — ΤΟ ΦΥΛΛΟΝ ΛΕΠΤΑ 30

Η ΣΜΥΡΝΗ ΚΑΙΕΤΑΙ – Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΕΚΡΕΟΥΡΓΗΘΗ – ΟΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ ΣΦΑΖΟΝΤΑΙ!

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΙΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Ο ΜΑΡΤΥΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΤΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΕΡΓΑ
«Η ΑΣΠΙΣ ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ»

2Α ΕΚΔΟΣΙΣ

Ο ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ ΑΓΩΝΙΖΕΤΑΙ ΝΑ ΣΩΣΗ ΤΗΝ ΘΡΑΚΗΝ

ΘΑ ΕΠΑΝΟΡΘΩΣΗ ΤΑ ΣΦΑΛΜΑΤΑ Η ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ

Ο ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ ΑΓΩΝΙΖΕΤΑΙ ΝΑ ΣΩΣΗ ΤΗΝ ΘΡΑΚΗΝ

ΘΑ ΕΠΑΝΟΡΘΩΣΗ ΤΑ ΣΦΑΛΜΑΤΑ

Η ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ

ΠΑΡΙΣΙΟΙ, 1 Σεπτεμβρίου. [Radiogramma].—Ο κ. Βενιζέλος εις τας συνομιλίας αυτού έξαρχας των κέντρων των οποίων θα υπεστήριζε δια την Εθνοσυνέλευσιν αίρηνην ο συνασπισμός Δημοκρατικών Μέσων-Εθνοφρόνων ως και τας ανταποκρίσεις συνεπείας της Εκκλησίας εδηλώθη εις την Θράκην.

Πάντως, κατά τας δηλώσεις της ακολουθίας του, ο κ. Βενιζέλος θα αρκεσθή εις το να επαναρθώση τα σφάλματα των Βενιζελικών, άλλα θα ήνειτο πατηγορηματικώς να συνεργασθή μετά του Εκκλησίας Βενιζελικών.

[Ανάδρομος Σπ. Βορδάς]

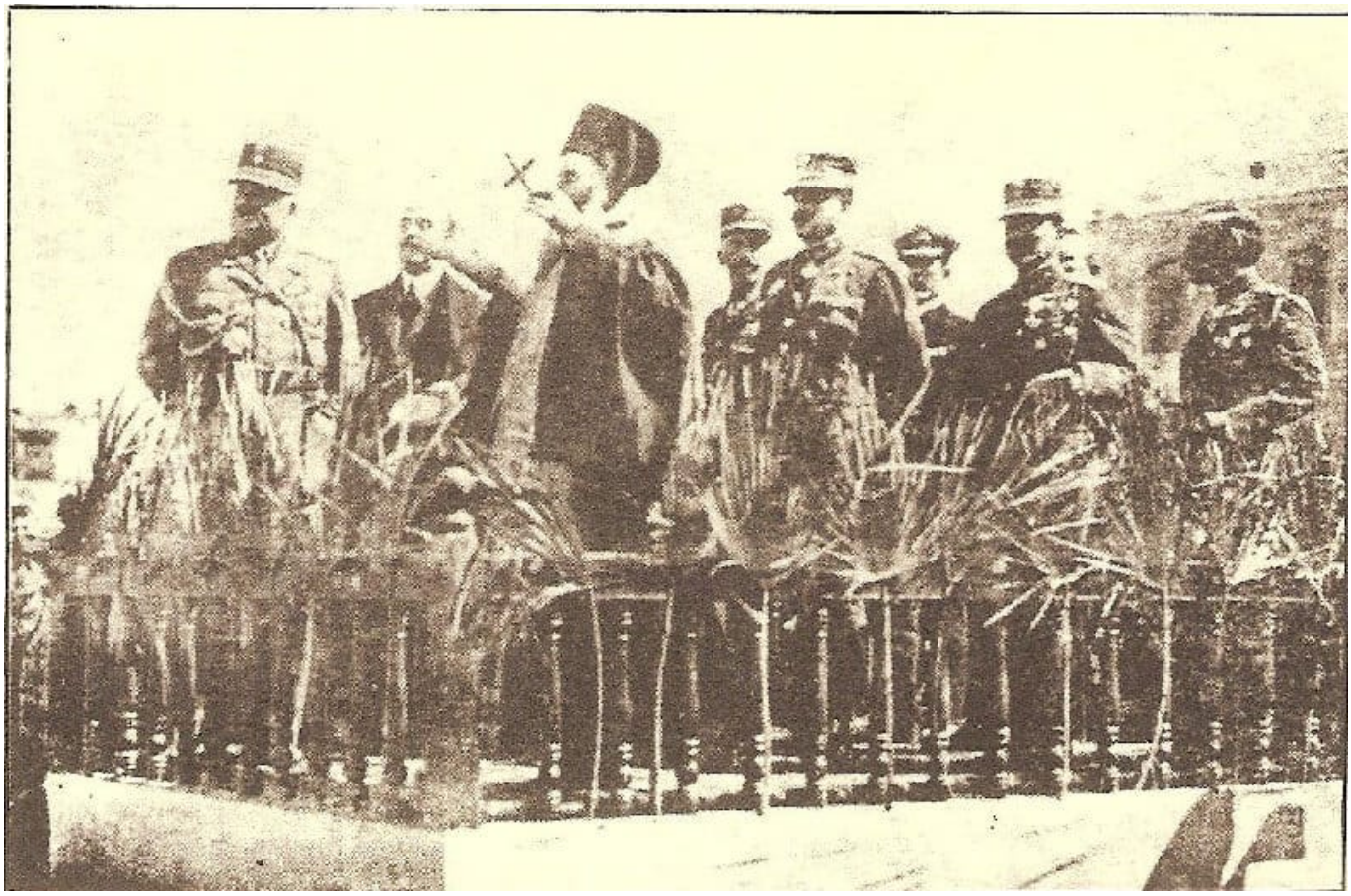

Εθνική δράση

Η εθνική του δράση αρχίζει το 1914, όταν διωκόμενοι Έλληνες από τις γύρω περιοχές συνέρρεαν στη Σμύρνη αναζητώντας καταφύγιο. Με πρωτοβουλία του περιθάλπονταν χιλιάδες πρόσφυγες, με αποτέλεσμα ο ευρωπαϊκός Τύπος να τον αποκαλέσει «ομηρικό ήρωα». Κατά τη διάρκεια του **Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου** απομακρύνθηκε από τη θέση του (1914-1918) και μετέβη στην Κωνσταντινούπολη, όπου έγινε **συνοδικός στο Πατριαρχείο.** Τότε έγραψε το βιβλίο «Ο Ελληνισμός της Μικράς Ασίας και η Νέα Τουρκία», όπου και κατέγραψε με λεπτομέρειες τους διωγμούς των Ελλήνων της Μικράς Ασίας από τους Νεότουρκους (1908 κ.ε.).

Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι αυτή την εποχή με υπόμνημά του παρακινούσε τον τότε βασιλιά γερμανόφιλο **Κωνσταντίνο Α΄** να ταχθεί με το μέρος των συμμάχων, εγκαταλείποντας την πολιτική της ουδετερότητας και τασσόμενος υπέρ της πολιτικής του Βενιζέλου.

Κατόπιν επανήλθε στη Σμύρνη, όπου έγινε δεκτός από το λαό με ενθουσιασμό. Κατόρθωσε τότε να απομακρύνει από τη θέση του τον Τούρκο στρατηγό Νουρεδίν (Nuredin Paşa) [5], κύριο υπεύθυνο των διωγμών. Στις 2 Μαΐου 1919 ο **Ελληνισμός της Μικράς Ασίας και ο Χρυσόστομο**ς υποδέχτηκαν με ενθουσιασμό τον ελληνικό απελευθερωτικό στρατό. Αργότερα, ύστερα από τις

πολιτικές ενέργειες των κυβερνώντων, υποχρεώθηκε εκ νέου να περιθάλψει χιλιάδες πρόσφυγες, που συνέρρεαν στη Σμύρνη τον Αύγουστο 1922. Το τέλος για το Χρυσόστομο πλησίαζε. Παρά το γεγονός ότι του δόθηκε η δυνατότητα να εγκαταλείψει τη Σμύρνη και να σωθεί, δεν το έπραξε. Στις 27 Αυγούστου συνελήφθη και οδηγήθηκε ενώπιον του στρατηγού Νουρεδίν, ο οποίος τον ράπισε και τον παρέδωσε στο πλήθος. Ο φανατισμένος όχλος των Τούρκων, αφού τον κακοποίησε στους δρόμους της Σμύρνης, τον κατακρεούργησε.

Το μαρτύριο του Μητροπολίτη Χρυσοστόμου

Το απόγευμα της 27ης Αυγούστου του 1922, ενώ ο **Τουρκικός Στρατός** ήλεγχε

πλήρως την Σμύρνη, ένας Ιταλός καθολικός ιερέας ενημέρωσε τους Γάλλους σχετικά με τον θανάσιμο κίνδυνο που διέτρεχε ο Χρυσόστομος. Πολύ σύντομα μια γαλλική περίπολος, αποτελούμενη από 20 ναύτες, κατέφθασε στην Μητρόπολη, την Αγία Φωτεινή, με σκοπό να φυγαδεύσει τον Χρυσόστομο. Οι Γάλλοι ζήτησαν από τον Μητροπολίτη να τους ακολουθήσει, είτε στο προξενείο τους, είτε στην καθολική εκκλησία της Sacre Coeur (Καρδιά του Ιησού). Εκείνος όμως αρνήθηκε τονίζοντάς τους ότι το καθήκον του υπαγόρευε να παραμείνει με το ποίμνιό του, «ως καλός ποιμένας», όπως χαρακτηριστικά δήλωσε.

Λίγο αργότερα, κατά τις 19.30, κατέφθασε ένας Τούρκος αξιωματικός, ο οποίος συνοδευόταν από δύο στρατιώτες. Οδήγησαν τον Χρυσόστομο στην πλατεία Διοικητηρίου, μαζί με δύο από τα πλέον εξέχοντα πρόσωπα της Σμύρνης, τον δημογέροντα **Γεώργιο Κλιμάνογλου** και τον νομικό Νικόλαο Τσουρουκτσόγλου, εκδότη της γαλλόφωνης εφημερίδας «La Reforme». Η γαλλική περίπολος ακολούθησε τον μητροπολίτη, ο οποίος βρισκόταν ήδη ενώπιον του Νουρεντίν πασά. Ο τελευταίος έδωσε εντολή να εκτελεστούν οι δύο δημογέροντες. Ακολούθως απευθύνθηκε στον Χρυσόστομο λέγοντάς του: «Εμείς, θα τα βρούμε μαζί», και συνέχισε, εξυβρίζοντάς τον χυδαία και κατηγορώντας τον για την φιλελληνική του στάση και τις ενέργειές του εναντίον του Τουρκικού έθνους. Κατόπιν του ανακοίνωσε ότι το **“Επαναστατικό Δικαστήριο της Ανεξαρτησίας** “, στην Άγκυρα, είχε ήδη αποφασίσει την καταδίκη του σε θάνατο. Ο Τούρκος αξιωματούχος κατευθύνθηκε προς το μπαλκόνι του κτηρίου, από όπου αντίκρισε στην πλατεία Διοικητηρίου, τη θέα μαινόμενου πλήθους Τούρκων, στους οποίους απηύθυνε τα παρακάτω λόγια:

Image not found or type unknown

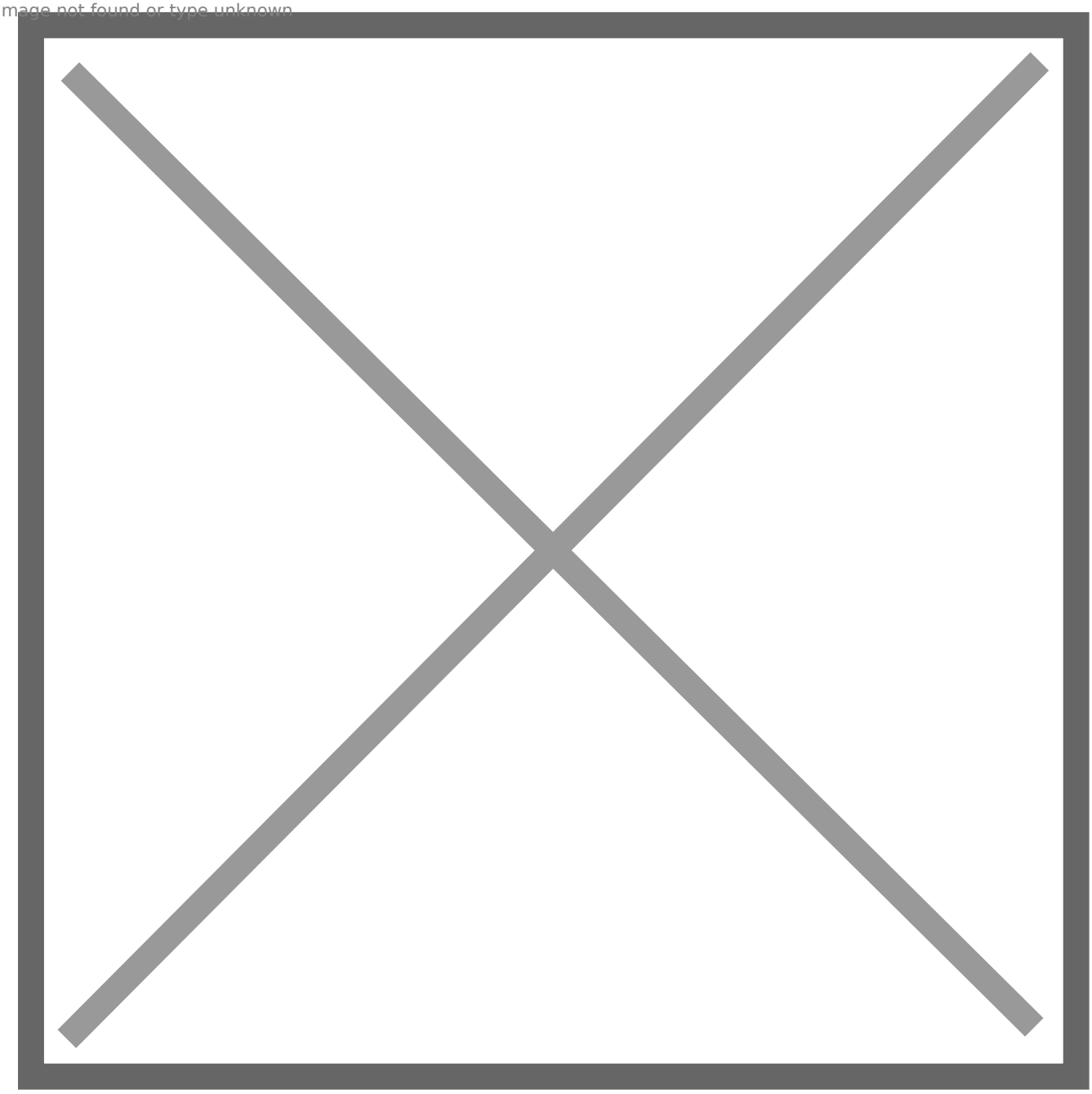

“Αν σας έκανε καλό, να του το ανταποδώσετε, αν σας έκανε κακό, να του κάνετε και σεις κακό!”. Ο όχλος άρπαξε χωρίς χρονοτριβή το μητροπολίτη και τον οδήγησε λίγο πιο πέρα, μπροστά στο κομμωτήριο του Ismail ενός Ιταλού προστατευόμενου, εκεί σταμάτησαν και τον έντυσαν με μια άσπρη μπλούζα που πήραν από τον κομμωτή, άρχισαν αμέσως να τον χτυπούν λυσσασμένα με γροθιές και με ξύλα, και να τον φτύνουν στο πρόσωπο, του τρύπησαν με μαχαιριές το σώμα, του ξερίζωσαν τη γενειάδα, του έβγαλαν τα μάτια, του έκοψαν τη μύτη και τα αυτιά. Σύμφωνα με μια εκδοχή, ένας Τούρκος πυροβόλησε τον μητροπολίτη δύο φορές στο κεφάλι, δίνοντας τέλος στο μαρτύριό του.

Ο **Ρενέ Πυώ** στο βιβλίο του Ο Θάνατος της Σμύρνης, αναφέρει μια σειρά από

αυτόπτες μάρτυρες που είδαν με τα μάτια τους αυτό αλλά και όλα τα υπόλοιπα εγκλήματα: “Γυναίκες ατιμάζονταν μπροστά στα μάτια των γονιών και των συζύγων τους. Ένας **Έλληνας** είδε τη σφαγή τού πατέρα του και τον βιασμό της κόρης του. Ένας Λεβαντίνος που είδε παρόμοια σκηνή αυτοκτόνησε. Και ακόμη, ντοπαρισμένοι Τούρκοι στρατιώτες αρπάζουν από τις αγκαλιές μητέρων τα παιδιά τους, τα ξεκοιλιάζουν και τα πετάνε μισοπεθαμένα στα πόδια τους.”.

Τραγικό υπήρξε και το τέλος των δυο δημογερόντων που τον συνόδευαν. Ο **Γεώργιος Κλιμάνογλου** απαγχονίσθηκε, ενώ ο Νικόλαος Τσουρούκτσογλου, αφού τον έδεσαν από τα πόδια σε ένα αυτοκίνητο, τον περιέφεραν στο κέντρο της Σμύρνης, ενώ το κεφάλι του συρόταν στα λιθόστρωτα καλντερίμια.

Άγιος και Εθνομάρτυρας

Η Ορθόδοξη Εκκλησία έχει ανακηρύξει το Χ**ρυσόστομο, Άγιο και εθνομάρτυρα**. Η μνήμη του “Αγίου Χρυσοστόμου Σμύρνης” και των συν αυτώ αγίων αρχιερέων[10] Γρηγορίου Κυδωνιών, Αμβροσίου Μοσχονησίων, Προκοπίου Ικονίου, Ευθυμίου Ζήλων καθώς και των κληρικών και λαϊκών που σφαγιάσθηκαν κατά τη Μικρασιατική Καταστροφή» εορτάζεται την Κυριακή προ της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού, στις 27 Αυγούστου.

Σύμφωνα με Απολυτίκιο, που συνέθεσε ο ιδιαίτερος Γραμματεύς του Αγίου Χρυσοστόμου και μετέπειτα Καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, Λεωνίδας Φιλιππίδης,[12] ο Άγιος Χρυσόστομος, περιεβλήθη τον φωτοστέφανον του Εθνομάρτυρος και Ιερομάρτυρος, αφού “γενναίως αθλήσας υπέμεινε υπέρ Πίστεως και Πατρίδος θάνατον”.